

OBSAH

PREDSLOV	8
I. SOCIÁLNA INKLÚZIA – KOMUNIKÁCIA – ŠTÝL	10
1. PREDPOKLADY INKLUZÍVNEJ SPOLOČNOSTI	10
A. SLOBODA – ZÁKLAD INKLUZÍVNEJ SPOLOČNOSTI	10
Sloboda – konštituent subjektu	10
Individuálny a kolektívny subjekt	12
Seberealizácia subjektu	14
Sebauvedomovanie	15
B. K INKLUZÍVNEJ SPOLOČNOSTI	17
Humanizácia – smer k inkluzívnej spoločnosti	17
Sociálna inklúzia	19
Kultúra sociálnej koexistencie – solidarita	22
Sociálne hranice a ich neutralizácia	26
Emancipácia	30
C. INKLUZÍVNA KOMUNIKÁCIA	34
Vstup do problematiky	34
Kontextová neutralizácia sociálnych hraníc	36
Inkluzívna komunikácia na relačnej úrovni	39
Inkluzívna komunikácia na vecnej úrovni	50
Inkluzívna komunikácia v sebareflexívnom aspekte	55
D. ZÁVER: INKLUZÍVNA KOMUNIKAČNÁ SEBAREALIZÁCIA	61
2. DVOJSMERNÁ ORIENTÁCIA ČLOVEKA	64
Vertikálna a horizontálna orientácia	64
Vertikálne a horizontálne potreby	68
Horizontálne a vertikálne jazykové potreby	70
Horizontálne a vertikálne komunikačné potreby	77
Vertikálne a horizontálne pomenovacie potreby	80
Vlastné mená	86
Záver	88

3. KULTÚRA JAZYKOVEJ KOMUNIKÁCIE	90
Úvod	90
Potreba komunikačnokultúrneho diskurzu	92
Evolučný zrod ľudskej komunikácie a jej zmysel	95
Komponenty komunikačnej kultúry – komunikačné formácie	98
Komunikačné formy	100
Výrazové formy	102
Záver	106
 4. KULTÚRNY SUBJEKT A ŠTÝL	 108
Úvod: Evolučná pozícia	108
Kultúrny subjekt	110
Kultivácia	112
Dva fundamentálne prístupy	113
Kultúrny subjekt v komunikačnej situácii	115
 II. RACIONALITA PRIRODZENÉHO JAZYKA	 119
 1. VOLUNTATÍVNA INTERPRETÁCIA JAZYKA	 119
Filozofická a lingvistická inšpirácia	119
Podnety panvoluntaristu Arthura Schopenhauera	126
Subjektívna vôľa	129
Koherencia prirodzeného jazyka – akvizičná praktika a vôľa	132
Komunikačnooperačná praktika a jej vôľa	136
Recepčná praktika a jej vôľa	138
Záver	140
 2. JAZYKOVÝ ZNAK, SYSTÉM, JAZYKOVÉ VEDOMIE	 142
Úvod	142
Semiotická inšpirácia Jána Horeckého	143
Jazykový systém v svetle používateľov jazyka	148
Jazykové vedomie a jeho kultivovanie	151
Lingvistický realista vz. antirealista	152
Pragmatizmus v jazykovom spoločenstve	157
Záver	159

III. NÁVRATY K JAZYKOVEJ KULTÚRE	161
1. RACIONALITA JAZYKOVEJ KULTÚRY	161
Základ racionality jazykovej kultúry	161
Prirodzenosť a intervencie do jazyka	164
K povahe jazyka	167
Povaha spisovného jazyka	169
Autentické kultivovanie spisovného jazyka	171
2. ŠTRUKTÚRA JAZYKOVÝCH ODBORNÍKOV	174
Spontánnosť a prirodzenosť	174
Schopnosť reflexie ako kritérium	177
Jazykoví odborníci	179
Mocenské vzťahy	185
3. HRANICE V JAZYKOVOM SVETE	188
Slovensko-česká jazyková hranica	188
Hranica medzi prítomnosťou a minulosťou	191
Hranice v súčasnom jazykovom svete	195
4. RECEPČNÝ OBRAZ SLOVENČINY	200
Recepčná báza	200
Slovenčina – slovanské esperanto?	202
Slovenčina – ťažký jazyk?	204
Spisovná slovenčina – materinský jazyk Slovákov?	208
LITERATÚRA	212